

**Олексій Миколайович Гуцалюк,**  
академік АЕН України,  
доктор економічних наук, професор,  
ORCID 0000-0002-6541-4912,  
e-mail: alex-g.88@ukr.net,

*Приватний заклад вищої освіти «Східноєвропейський  
університет імені Рауфа Аблязова», м. Черкаси,*

**Юлія Анатоліївна Бондар,**  
кандидат економічних наук, доцент,  
ORCID 0000-0003-2269-6208,  
e-mail: cooperjulia@ukr.net,

*Центральноукраїнський державний університет  
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький,*

**Лариса Леонтіївна Семенюк,**  
кандидат географічних наук, доцент,  
ORCID 0000-0001-8681-0060,  
e-mail: semenyuk\_larisa@ukr.net,

*Київський національний університет  
технологій та дизайну, м. Київ,*

**Олена Сергіївна Хачатурян,**  
кандидат економічних наук, доцент,  
ORCID 0000-0002-2893-6914,  
e-mail: elenarice1210@gmail.com,

*Центральноукраїнський національний технічний  
університет, м. Кропивницький*

## ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЕКОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ

**Вступ.** Сучасний світовий розвиток дедалі більше визначається процесами глобалізації, зростаючої міжкультурної взаємодії, цифрової трансформації та екологічної відповідальності. В цих умовах особливої ваги набуває сервісна економіка – модель господарювання, в якій пріоритетним є не виробництво матеріальних благ, а надання високоякісних послуг, у тому числі в сфері туризму та гостинності. Саме індустрія гостинності виступає важливим каталізатором соціально-економічних змін, сприяючи зайнятості, міжрегіональному обміну та розвитку інфраструктури.

З огляду на виклики сучасності – зміни клімату, вичерпність природних ресурсів, зростання попиту на екологічно безпечні та культурно чутливі сервіси – актуалізується потреба в екокультурній трансформації індустрії гостинності. Це передбачає впровадження принципів сталого розвитку, гармонізацію взаємодії з довкіллям та врахування локального

культурного контексту у створенні туристичних і сервісних продуктів.

Крім того, інфраструктурне вдосконалення галузі потребує нових підходів до планування, модернізації та управління, орієнтованих на енергоефективність, інклюзивність та технологічну інноваційність. Йдеться не лише про фізичну інфраструктуру (транспорт, логістику, об'єкти розміщення), а й про цифрову, сервісну та управлінську інфраструктуру.

Для України, яка активно інтегрується в європейський простір і прагне відповідати стандартам ЄС, ці аспекти мають стратегічне значення. Розвиток сервісної економіки та туристичної індустрії в контексті екологічної й культурної чутливості дозволяє не тільки зміцнювати міжнародну конкурентоспроможність країни, але й стимулює регіональний розвиток, створює додану вартість у суміжних галузях, посилює культурну ідентичність.



Для країн Європейського Союзу, особливо в умовах зростаючого тиску на природне середовище та необхідності декарбонізації економіки, досвід таких трансформацій є не менш актуальним. Спільне напрацювання підходів до сталого розвитку індустрії гостинності сприяє формуванню єдиного екопростору, знижує соціальні й екологічні ризики, а також формує нові стандарти для взаємодії на рівні ринку праці, освіти, сертифікації й туризму.

У контексті децентралізації в Україні особливого значення набуває розвиток зеленого туризму як ефективного інструменту соціально-економічного піднесення територіальних громад. Надання більших повноважень органам місцевого самоврядування створює можливості для самостійного планування, інвестування та реалізації стратегій сталого розвитку на місцевому рівні. Зелений туризм, що базується на принципах екологічної відповідальності, автентичності, підтримки локального виробництва та культурної спадщини, стає важливою складовою екокультурної трансформації, сприяючи зайнятості, збереженню природного середовища та формуванню позитивного іміджу регіонів.

Екокультурні стратегії розвитку зеленого туризму можуть стати фундаментом для комплексних програм регіонального розвитку, що поєднують екологічні, соціальні та економічні аспекти. Умови децентралізації дозволяють територіальним громадам більш гнучко реагувати на локальні потреби, залучати зовнішні інвестиції, налагоджувати міжмуніципальне партнерство та брати участь у міжнародних екопроектах.

Таким чином, дослідження підходів до екокультурної трансформації та інфраструктурного вдосконалення індустрії гостинності у контексті сервісної економіки не лише відповідає актуальним викликам глобального та європейського рівня, але й має прикладне значення для забезпечення збалансованого, конкурентоспроможного й стійкого розвитку українського суспільства. Саме тому дана тематика потребує ґрунтовного наукового осмислення, систематизації підходів та вироблення практичних рекомендацій для різних рівнів управління та підприємництва.

**Метою статті** є обґрунтування теоретичних засад і розробка практичних підходів до екокультурної трансформації та інфраструктурного вдосконалення індустрії гостинності в контексті розвитку сервісної економіки, з урахуванням викликів глобалізації, євроінтеграційних процесів та принципів сталого розвитку, а також формування рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності та стійкості галузі в Україні та країнах Європи.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Вітчизняні дослідники приділяють значну увагу впровадженню екологічних практик у сфері гостинності. Зокрема, автори А. Абрамова та Ю. Мирошник розглядаються тенденції розвитку еко-готелів в Укра-

їні, а також досвід зарубіжних країн у впровадженні екологічних стандартів у готельному бізнесі [1].

Цифровізація є ключовим чинником модернізації індустрії гостинності. Так, в дослідженні Н. Валікевич та А. Шестакової аналізуються світові практики використання цифрових інструментів у менеджменті туристичної індустрії, зокрема впровадження мобільних додатків, систем онлайн-бронювання та доповненої реальності [2]. Також, у дослідженні О. Дишкантюк розглядає бар'єри впровадження сталих практик, включаючи високі витрати та недостатню обізнаність підприємців [3].

Якість обслуговування є визначальним фактором у розвитку сервісної економіки. У статті І. Поворознюк розглядає теоретичні аспекти якості обслуговування на підприємствах готельного і ресторанного бізнесу в Україні та напрями її підвищення [4].

У. Гузар в своєму дослідженні характеризує основні ознаки послуг гостинності в залежності від сформованого запиту гостя, а також проаналізовано розвиток індустрії гостинності з позиції економічного розвитку та економічного зростання [5].

На думку вчених Tianchang Chen та Gao Liu, зелений туризм сприяє сталому розвитку та зниженню негативного впливу туристичної діяльності на довкілля. Водночас дослідники підкреслюють важливу роль цифрових технологій – зокрема соціальних мереж та мобільних додатків – у популяризації екологічно відповідального туризму, адже саме вони забезпечують туристів необхідною інформацією для прийняття свідомих рішень щодо проживання, дозвілля та транспорту в рамках сталих практик [29].

Зокрема зарубіжними авторами аналізують інновації як ключовий чинник зростання та створення цінності в нових туристичних і готельних підприємствах. Вони зосереджуються на впливі зовнішнього середовища, зокрема державної політики та макроекономічних умов, які формують підприємницьку орієнтацію учасників галузі. Особливу увагу приділено ролі соціального підприємництва як рушія інновацій та інструменту забезпечення сталого розвитку сфери туризму й гостинності. Дослідження підкреслює, що поєднання інноваційного підходу з підприємницькою активністю не лише сприяє зростанню галузі, але й дозволяє ефективно вирішувати соціальні та екологічні виклики, що постають у сучасному глобалізованому середовищі [30].

Зарубіжні дослідники Poulomi Chakraborty, Somnath Ghosal у своїх працях комплексно аналізують складну взаємодію внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на формування багатовимірних еколого-соціальних систем у процесі еволюції туристичних зон. Вони наголошують на необхідності досягнення балансу між економічним зростанням, захистом довкілля та збереженням культурної спадщини [31].

Автори Kavitha Haldorai, Woo Gon Kim, Charoenchai Agmapisarn, Jun (Justin) Li, спираючись на теорію організаційної ідентичності та ресурсорієнтований підхід, досліджують тісний взаємозв'язок між формуванням «зеленої» ідентичності організацій, впровадженням екологічних інновацій у сфері послуг та підвищенням екологічної ефективності готельних підприємств. У своєму дослідженні вони наголошують, що з огляду на значний екологічний вплив індустрії гостинності, система управління туризмом усе активніше визнає свою відповідальність перед довкіллям, інтегруючи філософію «зеленого життя» у стратегії розвитку готельного бізнесу [32].

Незважаючи на наявні дослідження, існує потреба у подальшому вивченні інтеграції екологічних та культурних аспектів у розвиток індустрії гостинності, особливо в контексті євроінтеграції та глобалізації.

**Методологія.** Дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, який поєднує елементи економічної теорії, екологічного менеджменту, культурології, публічного управління та європейських студій. У процесі дослідження застосовано такі основні методи:

Системний аналіз – для визначення структурних елементів екокультурної трансформації індустрії гостинності та їхньої взаємодії в межах сервісної економіки.

Порівняльний аналіз – для дослідження практик екологічної та культурної інтеграції в індустрії гостинності країн Європейського Союзу з метою виявлення релевантних євроінтеграційних підходів для України.

Контент-аналіз стратегічних документів ЄС (як-от Зелений курс, Стратегія сталого туризму тощо) – з метою вивчення нормативно-інституційного контексту євроінтеграції у сфері туризму та гостинності. Здійснено систематичний аналіз ключових нормативно-інституційних документів ЄС, таких як Європейський зелений курс (European Green Deal) [8], Стратегія сталого туризму (EU Strategy for Sustainable Tourism) [15-16]. Ці документи визначають пріоритети сталого розвитку, цифрової трансформації та екологічної відповідальності в індустрії гостинності. Наприклад, у 2021 році Європейський парламент ухвалив резолюцію щодо створення стратегії сталого туризму, яка передбачає інтеграцію екологічних та соціальних аспектів у туристичну політику ЄС.

SWOT-аналіз – аналіз інфраструктурної політики у сфері гостинності, який дозволяє оцінити сильні й слабкі сторони, а також можливості та загрози для розвитку інфраструктури, що враховує економічні, соціальні та екологічні інтереси відображено в табл. 1.

Таблиця 1

**SWOT-Аналіз інфраструктурної політики в індустрії гостинності**

<b>Сильні сторони (Strengths)</b>	<b>Слабкі сторони (Weaknesses)</b>
<p>Наявність природно-рекреаційного та культурного потенціалу для розвитку інфраструктури. Зацікавленість місцевих громад у розвитку туризму як джерела доходу. Ріст внутрішнього туризму після 2022 року. Наявність екологічно орієнтованих ініціатив (еко-оселі, зелений туризм). Потенціал інтеграції малого бізнесу (садиби, ферми, крафт) у сервісну систему</p>	<p>Застаріла або фрагментована туристична інфраструктура (транспорт, водопостачання, санітарія). Відсутність комплексного планування або стратегічних документів на рівні ОТГ. Обмежене фінансування на модернізацію, залежність від зовнішніх донорів або програм. Низький рівень цифрової інфраструктури (Wi-Fi, мобільний зв'язок, системи онлайн-бронювання). Нерозвинена логістика до туристичних об'єктів (відсутність рейсів, маршрутів, велоінфраструктури)</p>
<b>Можливості (Opportunities)</b>	<b>Загрози (Threats)</b>
<p>Залучення інвестицій через державно-приватне партнерство (ДПП), європейські гранти. Розвиток зеленого, етнокультурного, лікувально-рекреаційного туризму. Формування регіональних кластерів гостинності з екологічним і культурним фокусом. Підвищення кваліфікації персоналу через програми ЄС та освітні ініціативи. Попит на цифрові сервіси, можливість створення "смарт-туризму"</p>	<p>Військові ризики, зниження безпеки для туристів у деяких регіонах. Зниження купівельної спроможності туристів через економічну нестабільність. Неспроможність громад підтримувати створену інфраструктуру (нестача кадрів, сервісів, знань). Збереження тіньового сектору в туризмі, що гальмує податкову ефективність. Урбанізаційний тиск на природні території через несанкціоноване або надмірне будівництво</p>

Сформовано авторами.

Так, SWOT-аналіз демонструє, що інфраструктурна політика в сфері гостинності має значний потенціал розвитку за умов стратегічного використання євроінтеграційних можливостей. Важливо зберігати баланс між економічною вигодою, еко-

логічною доцільністю та соціальною інклюзивністю – ключовими пріоритетами європейської моделі сталого розвитку.

Метод кейс-стаді (case study) застосовується для детального вивчення успішних прикладів еко-

культурної трансформації туристичної інфраструктури в окремих регіонах України. Цей метод дозволяє проаналізувати, як конкретні громади чи підприємства реалізували принципи сталого розвитку, адаптували європейські стандарти в практику і досягли позитивних результатів у сфері гостинності.

Наприклад, Яремчанська громада в Івано-Франківській області стала прикладом активного впровадження зеленого туризму: розвиваються еко-оселі, проводяться фестивалі автентичної культури, впроваджено систему сортування відходів. Згідно з даними Державного агентства розвитку туризму України, Карпати стабільно входять до трійки найпопулярніших внутрішніх туристичних напрямів – понад 1,7 млн туристів у 2023 році [35].

Ще одним кейсом є Шацька громада на Волині, де реалізовано екологічні маршрути навколо Шацьких озер і створено партнерство з екологічними організаціями. Завдяки цим зусиллям, у 2023 році кількість туристів зросла на 12% порівняно з попереднім роком [36].

Метод кейс-стаді дозволяє не лише фіксувати досягнення, а й виявляти фактори успіху, бар'єри та потенціал масштабування практик у інших регіонах. Це сприяє формуванню національної моделі сталого туризму в умовах євроінтеграції.

Експертне опитування – із залученням фахівців у галузі туризму, екології, менеджменту та місцевого самоврядування щодо впровадження інноваційних рішень у сервісній сфері.

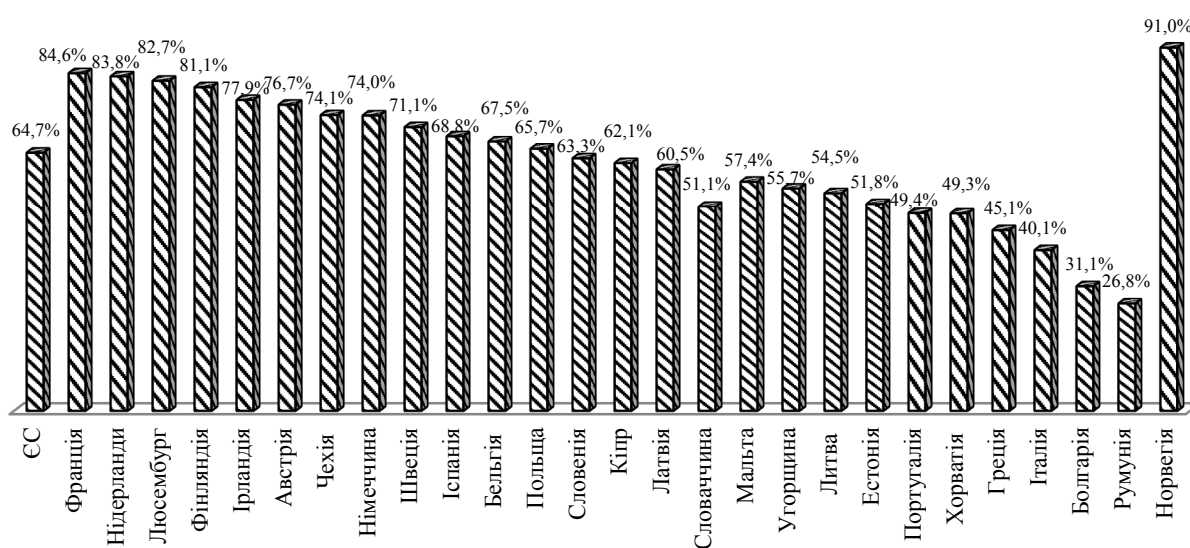
Зокрема, за результатами пілотного експертного опитування, проведеного у 2023 році Державним агентством розвитку туризму України, 78% опитаних експертів відзначили критичну потребу у впровадженні сталих практик у сфері гостинності,

включаючи енергоефективність, цифровізацію сервісів та екологічну сертифікацію об'єктів розміщення. Близько 65% респондентів назвали саме децентралізацію каталізатором розвитку локального туризму, особливо в громадах із культурним і природним потенціалом [35]. Доповненням стали результати аналітичного звіту U-LEAD з Європою, де зазначено, що в умовах децентралізації понад 40% об'єднаних громад у 2022–2023 роках запровадили локальні стратегії сталого туризму з фокусом на екологічну рівновагу й культурну спадщину [39].

Застосування цих методів дозволяє комплексно розглянути особливості адаптації європейських підходів до українських реалій, виявити потенціал розвитку індустрії гостинності на основі принципів екологічної сталості, культурної ідентичності та інфраструктурного оновлення в умовах сервісної економіки й децентралізації.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Індустрія гостинності виступає важливою складовою сервісної економіки, що забезпечує взаємозв'язок між туристичними потоками, культурним обміном, розвитком територій і збереженням ресурсного потенціалу. В умовах глобалізації та євроінтеграції гостинність перетворюється не лише на галузь обслуговування, а на стратегічний ресурс сталого розвитку та міжнародної співпраці.

На європейському рівні, згідно з даними Eurostat (2023), у 2023 році мешканці ЄС (віком 15 років і старше) здійснили понад 1,1 мільярда туристичних поїздок, що на 6% більше порівняно з 2022 роком і на 0,4% перевищує рівень 2019 року. Це свідчить про загальне відновлення туристичної активності в Європі (рис. 1) [37].



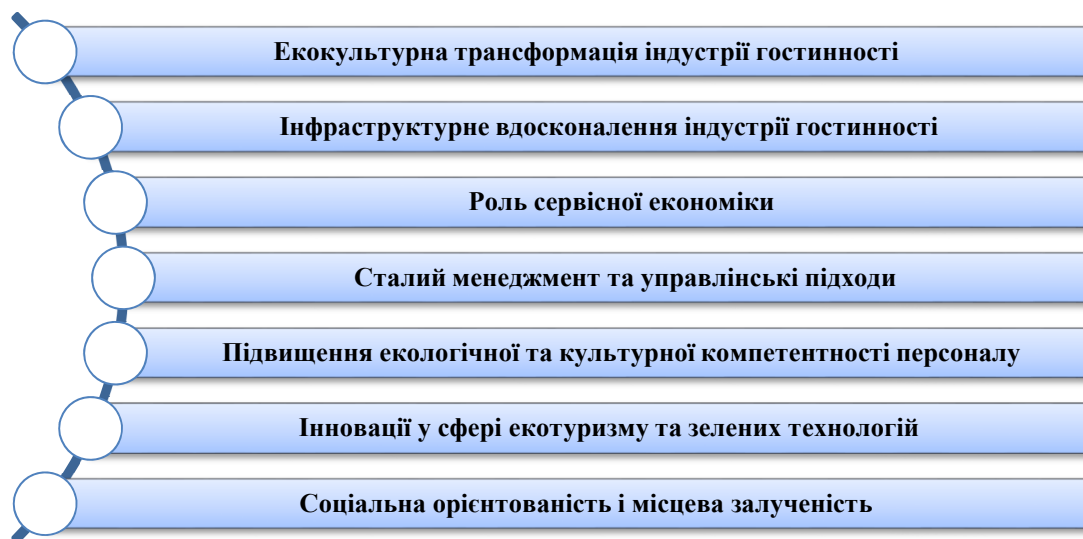
**Рис. 1. Частка населення ЄС (віком від 15 років), яке бере участь у туризмі, за напрямком, 2023**

Сформовано авторами на основі [38].

Український ринок гостинності демонструє стійкість навіть у найважчі часи. Туристична галузь країни відновлюється за рахунок внутрішнього туризму, тимчасово переміщених осіб та релокантів. Попри те, що туристична галузь в Україні зберігає свою життєздатність, вона стикається з низкою серйозних викликів. Згідно з опитуванням учасників ринку, 71% респондентів вважають основною проблемою економічну нестабільність. Крім того, значні труднощі створюють питання безпеки та зруйнована інфраструктура, що ускладнює логістику та обслуговування туристів. Однією з ключових перешкод залишається нестача кадрів: 42% учасників відчують кадровий голод через еміграцію або зміну сфери діяльності, а ще 40% – через мобілізацію працівників [36].

Сучасні тенденції вимагають не просто модернізації інфраструктури, а якісної трансформації самої парадигми функціонування індустрії – у напрямі екологізації, цифровізації та культурної чутливості. Екокультурна трансформація стає відповіддю на виклики кліматичних змін, втрати локальної ідентичності, перенавантаження туристичних локацій та зниження якості послуг. Її реалізація передбачає переосмислення принципів управління, сервісу, дизайну середовища, кадрової політики та взаємодії з місцевими громадами.

Розвиток сервісної економіки висуває нові вимоги до функціонування індустрії гостинності, яка повинна відповідати критеріям сталості, інноваційності та культурної чутливості. У цьому контексті формується ряд концептуальних підходів, які визначають вектор трансформації галузі на сучасному етапі (рис. 2).



**Рис. 2. Основні підходи до екокультурної трансформації та інфраструктурного вдосконалення індустрії гостинності в контексті розвитку сервісної економіки**

Джерело: сформовано авторами.

Екокультурна трансформація передбачає поєднання екологічних принципів із збереженням та популяризацією культурної спадщини у сфері гостинності. Основними підходами є інтеграція місцевої культури в туристичні продукти: використання елементів народної архітектури, традиційної кухні, ремесел, місцевих обрядів і фестивалів; екоорієнтований дизайн і будівництво: використання природних матеріалів, енергоефективних технологій, зеленого озеленення; освіта і просвіта туристів: включення у програми перебування інформації про екологічні практики, культуру регіону, сталий стиль життя; підтримка локальних ініціатив і громад: стимулювання розвитку малих сімейних підприємств, екологічно відповідальних ферм і гостьових садиб.

Розвиток сервісної економіки передбачає високу якість послуг, інноваційність і сталу інфра-

структуру. Основні інфраструктурні підходи – це створення екологічно чистих засобів розміщення (еко-готелі, глемпінги, апарт-комплекси з мінімальним впливом на довкілля); розвиток сталої мобільності передбачає велосипедні маршрути, електротранспорт, пішохідні зони у туристичних центрах; цифровізація сервісів: впровадження цифрових платформ для бронювання, е-екскурсій, віртуальних турів, екологічного моніторингу; інфраструктура для рекреації та оздоровлення: створення умов для екологічно чистого відпочинку – екостежки, зони спостереження за природою, джерела здоров'я (мінеральні води, СПА-комплекси на природній основі); інклюзивність та доступність передбачає розширення доступу до туристичних послуг для людей з інвалідністю, літніх людей, сімей з дітьми.

Сервісна економіка ставить у центр якість, інновації, індивідуалізацію послуг і сталий розвиток. У контексті індустрії гостинності це означає орієнтацію на довгострокову цінність для споживача, а не лише миттєвий прибуток; гнучкість у відповідях на запити туристів – від «зелених» очікувань до автентичного досвіду; партнерство між державою, громадами та бізнесом у розвитку туристичної інфраструктури.

Ефективна екокультурна трансформація неможлива без належного управління. Основні управлінські підходи включають впровадження систем сталого управління якістю (наприклад, сертифікація за стандартами ISO, Green Key, EcoLabel); планування територій з урахуванням екологічного навантаження, а саме: контроль забудови, збереження природних ландшафтів, зонування туристичних просторів; моніторинг впливу туризму на місцеві екосистеми та культуру – регулярна оцінка і коригування стратегій розвитку та розвиток партнерських моделей управління – співпраця між муніципалітетами, приватними операторами та громадськими організаціями.

Ключову роль відіграє людський капітал у сфері сервісу, зокрема організація тренінгів з екологічно відповідального обслуговування, етичної взаємодії з туристами, збереження місцевої ідентичності; розвиток м'яких навичок (soft skills) персоналу у сфері гостинності: емоційний інтелект, міжкультурна комунікація, цифрова грамотність; підтримка вивчення локальної історії, традицій, мовної спадщини, що сприяє глибшій інтеграції культури в туристичний досвід.

У межах сервісної економіки впроваджуються інноваційні рішення, які підтримують екологізацію галузі – розумні готелі (smart hotels) з енергозбереженням, автоматизацією процесів і мінімальним викидом вуглецю; використання відновлюваних джерел енергії (сонячні батареї, геотермальні системи) для забезпечення готелів та об'єктів розміщення; цифрові рішення для контролю екоефективності – мобільні застосунки для оцінки вуглецевого сліду, контролю витрат води й енергії; іоархітектура – органічна забудова, яка враховує клімат, рельєф та культурні особливості регіону.

Розвиток сервісної економіки тісно пов'язаний з підтримкою соціального капіталу громади передбачає залучення місцевих жителів до туристичної діяльності, тобто створення умов для самозайнятості, сімейного бізнесу, фермерського туризму; участь громади у прийнятті рішень щодо туристичного зонування, інфраструктури, брендування регіону; підтримку соціального підприємництва у сфері туризму (наприклад, хостели для молоді, які працевлаштовують місцевих мешканців із вразливих категорій).

Отже, підходи до екокультурної трансформації та інфраструктурного вдосконалення в сервісній економіці не обмежуються окремими технічними чи

культурними заходами. Це системна модель, де поєднуються:

- природоохоронна політика;
- соціальна відповідальність;
- культурна автентичність;
- високі стандарти сервісу;
- і стратегічне планування.

Такі підходи дозволяють індустрії гостинності бути не лише економічно ефективною, а й екологічно безпечною та соціально справедливою, відповідаючи глобальним цілям сталого розвитку.

Сучасні підходи до екокультурної трансформації та інфраструктурного вдосконалення у сфері гостинності вимагають комплексного мислення, врахування локальних особливостей та активного залучення територіальних громад. У межах сервісної економіки ці підходи не лише підвищують якість туристичних послуг, а й забезпечують сталу зайнятість, екологічну безпеку та культурну автентичність регіонів.

Аналітичний розгляд інтеграції екологічних і культурних аспектів у формування сучасних туристичних і готельних сервісів, з акцентом на їхню роль у підвищенні конкурентоспроможності та сталості індустрії гостинності:

У сучасному європейському просторі індустрія гостинності розглядається не лише як складова сервісної економіки, а й як інструмент реалізації політик сталого розвитку, культурного діалогу та екологічної відповідальності. У цьому контексті для України, яка перебуває на шляху активної євроінтеграції, важливо адаптувати галузь до стандартів і цінностей Європейського Союзу. Зокрема, інтеграція екологічних і культурних підходів у сферу гостинності стає одним із ключових напрямів модернізації, відповідно до стратегій ЄС, таких як Європейський зелений курс (European Green Deal), Стратегія сталого туризму та політики в сфері культурної спадщини [8-9].

Екологічний компонент трансформації набуває першочергового значення. Впровадження інноваційних рішень у сфері енергоефективності – зокрема, застосування світлодіодного освітлення, теплових насосів, систем автоматичного контролю клімату, сонячних панелей – стає відповіддю на вимоги ЄС щодо скорочення викидів CO<sub>2</sub> та підвищення енергоефективності будівель. Управління відходами через сортування, компостування органічних залишків і мінімізацію використання одноразової продукції є стандартною практикою у країнах Євросоюзу і потребує ширшого впровадження в Україні. Ефективне водозбереження, повторне використання води, а також підтримка локальних постачальників та продуктів є не лише екологічно доцільними, а й економічно вигідними рішеннями, які повністю відповідають європейським практикам сталого бізнесу [10].

З іншого боку, культурна складова відіграє ключову роль у формуванні привабливості туристич-

тичних дестинацій. Європейські країни активно підтримують розвиток культурного туризму, інтегруючи локальну ідентичність у сервіси. Це відбувається через адаптацію архітектурних рішень до місцевої стилістики, розробку тематичних маршрутів (етнографічних, гастрономічних, фестивальних), використання елементів традицій у дизайні, кухні, обслуговуванні та організації культурних заходів [11]. Такий підхід підтримується і на рівні програм ЄС, які фінансують розвиток культурних продуктів, цифрових рішень для промоції спадщини, а також транскордонні культурні ініціативи.

Інтеграція екологічного й культурного підходів формує підґрунтя для створення стійкої моделі сервісу нового покоління, яка базується на принципах відповідальності, автентичності та європейських стандартах якості [12]. Поєднання цих двох вимірів забезпечує не лише відповідність критеріям ЄС, а й сприяє зростанню туристичної привабливості, економічної стійкості та соціальної згуртованості громад. Такий підхід дає змогу українській індустрії гостинності стати повноцінною частиною єдиного європейського простору, зберігаючи при цьому національну культурну самобутність та природні ресурси.

Реалізація екокультурної трансформації у форматі євроінтеграції дозволяє Україні не лише скористатися інструментами технічної та фінансової підтримки ЄС, а й закріпити довіру європейського туриста, орієнтованого на змістовний, етичний і стійкий відпочинок. Водночас вона відкриває нові перспективи для розвитку місцевого малого і середнього бізнесу, створення робочих місць, збереження нематеріальної культурної спадщини та формування позитивного міжнародного іміджу країни.

У сільській місцевості України функціонує інноваційна форма сталого гостинного бізнесу – еко-готель, побудований із місцевих природних матеріалів, таких як дерево, глина, солома. Архітектурні рішення включають зелені дахи, що не лише гармонійно вписуються в ландшафт, а й сприяють теплоізоляції та збереженню мікроклімату. Готель пропонує туристам харчування з локальних органічних продуктів – сезонні овочі, мед, сири, що надходять від місцевих фермерів. Крім проживання, гостям пропонуються майстер-класи з гончарства, ткацтва, традиційної кулінарії, а також екскурсії до ремісників. Усе оформлено в етнічному стилі, що передає дух регіону. Частина доходу спрямовується на підтримку прилеглого природного парку, збереження біорізноманіття та культурної спадщини. Подібні приклади вже реалізуються в Карпатському регіоні, Поділлі та Поліссі, зокрема в таких локаціях, як Eco Village Буковель, Карпати Еко-Резорт, або етносадиба «Поліське с'яво» [13].

У сучасних умовах туристичні сервіси перетворюються на мультидисциплінарну платформу взаємодії між природним, культурним та економічним середовищем. Готельний бізнес дедалі частіше ви-

ступає не просто як місце ночівлі, а як інфо-хаб, культурний центр і платформа для екопросвіти. Це відповідає європейським підходам до формування сталих сервісних екосистем, які враховують інтереси не лише споживачів, а й місцевої громади, довкілля, малого бізнесу та інституцій культурної спадщини.

Особливу увагу приділяють створенню унікального туристичного продукту, що не підлягає масовому копіюванню – це автентична мова, неповторний ландшафт, традиційні ремесла, спосіб життя місцевих жителів. Цінність такої пропозиції – в її неповторності та глибокому змістовному наповненні, що відповідає європейському тренду змістовного та етичного туризму (European Network for Cultural Tourism) [14].

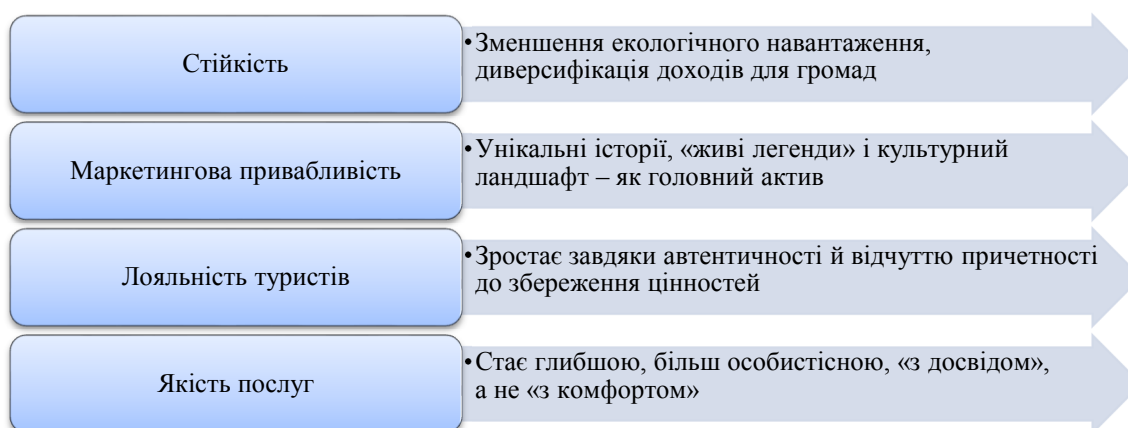
На практиці це реалізується через кілька важливих механізмів. Зокрема, регіональний брендинг дедалі частіше базується на використанні природних і культурних символів – у логотипах, візуальній айдентичі, сувенірній продукції. Наприклад, формуються наративи на кшталт «екооселя в Карпатах» або «етнотур у степах Таврії», які поєднують елемент пригоди, традиції та екологічної свідомості.

Реставрація старих будівель у стилі традиційної архітектури з використанням біоматеріалів (соломи, дерева, глини) поєднується з сучасними технологіями терморегуляції, що дозволяє поєднати енергоефективність із контекстним дизайном. Побудова нових об'єктів відповідно до локального середовища забезпечує архітектурну гармонію з ландшафтом та соціокультурною тканиною території. Детальні приклади таких ініціатив описані у посібнику ЄС зі сталого туризму [15-16].

Також важливим напрямом є соціальна інклюзія: туристична інфраструктура розробляється з урахуванням доступності для людей з інвалідністю, сімей із дітьми, літніх людей. У процес залучають місцевих мешканців, які є носіями культури: кухарки, що готують борщ за родинними рецептами, гончарі, музиканти, пастухи, екскурсоводи – кожен із них формує живу, автентичну історію місця.

Таким чином, екокультурна трансформація індустрії гостинності є не лише відповіддю на глобальні виклики, а й шансом для України інтегруватися в європейський сервісний простір, зберігаючи при цьому власну ідентичність. Успішне поєднання екологічної відповідальності, культурної унікальності та інклюзивності формує нову парадигму туризму – як простору для осмисленого, сталого і глибоко людського досвіду.

На рис. 3 відображено вплив інтеграції екокультурного підходу в індустрію гостинності суттєво на ключові аспекти її функціонування. По-перше, якість послуг набуває глибшого, більш особистісного характеру: акцент зміщується з простого комфорту на створення унікального досвіду, що формує емоційний зв'язок туриста з місцем та культурою.



**Рис. 3. Вплив інтеграції екокультурного підходу на якість, лояльність і стійкість та конкурентоспроможність індустрії гостинності**

Визначено авторами.

По-друге, лояльність туристів підвищується завдяки відчуттю автентичності пропозиції і причетності до збереження природних і культурних цінностей. Це сприяє формуванню довготривалих відносин між гостем і дестинацією.

Щодо маркетингової привабливості, то вона зростає завдяки унікальним історіям, «живим легендам» та культурному ландшафту, які стають головним активом для просування регіону чи об'єкта гостинності. Саме ці неповторні характеристики відрізняють пропозицію від масового туризму.

Нарешті, екокультурний підхід забезпечує підвищення стійкості індустрії гостинності через зменшення екологічного навантаження і диверсифікацію джерел доходів місцевих громад. Це створює умови для сталого розвитку, підтримуючи баланс між економічними, соціальними та природними ресурсами.

Міжнародний досвід у сфері екокультурної трансформації індустрії гостинності демонструє ефективні моделі, які можуть слугувати орієнтирами для України та інших країн Європи. В Австрії, зокрема в регіоні Тіроль, функціонує модель «екотуризму», яка робить акцент на використанні локальних продуктів, зокрема місцевих сирів, організують екскурсії до майстрів народних ремесел і застосовують у будівництві деревину з місцевих лісів, що підвищує екологічну відповідальність і підтримує регіональну економіку (Tirol Tourism). У Японії, в префектурі Гіфу, збережені історичні гірські села, такі як Шіракава-го, адаптовані для прийому сучасних туристів без втрати автентичності, що дозволяє поєднувати культурну спадщину з комфортом сучасного сервісу (Japan National Tourism Organization). Ісландія демонструє приклад розвитку готельного бізнесу з використанням геотермального опалення та суворого регулювання доступу до природних об'єктів, що допомагає мінімізувати вплив туризму на унікальну екосистему країни (Iceland Travel) [17].

Інтеграція екологічних і культурних підходів у гостинності не лише відповідає сучасним світовим

трендам сталого туризму, але й відкриває нові можливості для формування конкурентних переваг в умовах розвитку сервісної економіки. Вона забезпечує перехід від простої надання послуг до створення ціннісного туристичного досвіду, що здатен гарантувати довготривалий успіх і сталий розвиток індустрії.

Міжнародний досвід показує, що інтеграція екологічних та культурних аспектів у туристичні та готельні сервіси не лише відповідає сучасним вимогам сталого розвитку, а й сприяє збереженню культурної спадщини та підтримці місцевих громад. Ці практики можуть стати орієнтирами для розвитку індустрії гостинності в Україні, зокрема в контексті євроінтеграції та глобалізації.

В табл. 2 відображено порівняльні практики екокультурної інтеграції в туризмі України та Європейського Союзу демонструє різноманіття підходів, які поєднують екологічну відповідальність із збереженням культурної спадщини. Аналіз цих практик відображає важливість гармонійного розвитку туристичних регіонів через впровадження сталих екологічних технологій та підтримку місцевих традицій, що сприяє підвищенню привабливості дестинацій, зміцненню місцевих громад і формуванню довготривалого інтересу з боку туристів.

Порівняльний аналіз практик екокультурної інтеграції в Україні та ЄС підтверджує, що успішний розвиток туризму можливий лише за умов комплексного підходу, який об'єднує екологічні інновації з глибоким врахуванням культурних особливостей регіону. Такий баланс сприяє не лише збереженню навколишнього середовища і традицій, а й стимулює економічне зростання, розширює можливості для сталого розвитку і підвищує конкурентоспроможність туристичних напрямків.

Так, Україна активно розвиває локальні ініціативи, зосереджені на збереженні автентичної культури, що поєднується з елементами сталого розвитку (особливо в Карпатах, Поділлі, Поліссі).

## Порівняльні практики екокультурної інтеграції в туризмі (Україна та ЄС)

Країна / Регіон	Тип інтеграції	Екологічні підходи	Культурна складова	Результати / Вплив
Україна, Карпати	Екотуризм, зелений туризм	Екооселі, сортування сміття, локальні продукти	Етнохати, гуцульська кухня, трембіта, вишивка	Розвиток сільських громад, збереження традицій. Згідно з даними Державної служби статистики України, у 2023 році внутрішній туризм в регіоні зріс на 12%
Україна, Поділля	Агросадиби та історичні маршрути	Садиби з мінімальним втручанням у довкілля	Майстер-класи з гончарства, історичні тури	Підвищення зайнятості населення в сільській місцевості. За даними Держстату, кількість агросадиб зросла на 8% у 2023 році
Німеччина, Баварія	Екологічні готелі, сталый транспорт	Пасивні будинки, сонячна енергія, велотури	Народні свята, пивна культура, локальні ремесла	Привабливість для «зелених туристів», стабільний попит. У 2023 році кількість ночівель у регіоні зросла на 5%
Австрія, Тіроль	Альпійський екотуризм	Енергозберігаючі шале, природні парки	Гірські традиції, сирні фестивалі, регіональні костюми	Збереження природного балансу, розвиток брендованого туризму. Туристичний потік зріс на 4% у 2023 році
Італія, Тоскана	Винний та гастрономічний туризм	Органічні виноробні, мінімізація CO <sub>2</sub>	Середньовічна архітектура, фермерська кухня	Висока конкурентоспроможність та повторні візити. У 2023 році регіон відвідали 3,2 млн туристів
Франція, Прованс	Культурно-ландшафтний туризм	Оливкові сади, біоферми, мінімальний пластик	Провінційна культура, ремісництво, літературні тури	Збалансоване поєднання природи і культури. Туристичний потік зріс на 6% у 2023 році
Україна, Полісся	Екотуризм із природною автентичністю	Рекреаційні зони, плавні, дикі луки, екостежки	Лісова культура, поліські пісні, деревообробка	Новий напрям еколого-культурного туризму. За даними Держстату, кількість туристів у регіоні зросла на 10% у 2023 році

Сформовано авторами з використанням даних [33-34].

Європейські країни мають потужні системні моделі, де екологічність – це стандарт, а культура подається як жива спадщина, що включається в усі сервіси.

Результати в обох випадках свідчать, що поєднання екології й культури сприяє зростанню попиту, відповідальній поведінці туриста, а також підвищує конкурентоспроможність туристичних продуктів.

У сучасному туристичному середовищі розвиток інфраструктури індустрії гостинності вимагає комплексного підходу, що поєднує екологічні, соціальні, культурні та цифрові аспекти. Такий інтеграційний підхід дозволяє не лише підвищити якість обслуговування, але й сприяє сталому розвитку регіонів та задоволенню потреб різних категорій туристів.

Екологічно орієнтована туристична інфраструктура передбачає впровадження "зелених" технологій та практик, спрямованих на мінімізацію впливу на довкілля. Наприклад, готелі, сертифіковані за стандартами LEED, демонструють зниження споживання енергії на 25 – 30%, викидів CO<sub>2</sub> на 33% та використання води на 30% порівняно з несертифікованими будівлями, що також сприяє зменшенню експлуатаційних витрат. Такі заходи не лише зменшують екологічне навантаження, але й приваблюють екосвідомих туристів [18].

Соціально-інклюзивна інфраструктура спрямована на забезпечення доступності туристичних послуг для всіх, включаючи осіб з інвалідністю. На-

приклад, місто Ларедо в США отримало визнання за створення безбар'єрного середовища, що включає адаптацію музеїв та інших об'єктів для осіб з обмеженими можливостями. Подібні ініціативи сприяють соціальній згуртованості та розвитку місцевих громад [19].

Інфраструктура креативно-культурного туризму акцентує увагу на збереженні та популяризації культурної спадщини через використання цифрових технологій. Впровадження AR/VR-технологій, мобільних гідів та інтерактивних музеїв дозволяє створити глибший культурний досвід для туристів. Це сприяє формуванню унікальної ідентичності регіону та розвитку креативної економіки.

Цифрова та смарт-інфраструктура забезпечує сучасний рівень сервісу та ефективне управління туристичними потоками. Використання QR-кодів для надання інформації про туристичні об'єкти, онлайн-бронювання та системи електронних квитків підвищують зручність для туристів та оптимізують роботу операторів.

Логістична та сервісна інфраструктура підтримки є основою для забезпечення стійкості туристичних регіонів. Розвиток транспортної мережі, інформаційних центрів, медичних пунктів та зон відпочинку сприяє підвищенню задоволеності туристів та сталому розвитку інфраструктурних об'єктів [20].

Загалом, інтеграційний підхід до розвитку інфраструктури індустрії гостинності дозволяє ство-

рити конкурентоспроможне, стійке та інклюзивне туристичне середовище, що відповідає сучасним викликам та потребам суспільства.

Розвиток інфраструктури індустрії гостинності в Україні потребує узгодження економічних, соціальних та екологічних інтересів для забезпечення сталого зростання.

Економічний аспект передбачає залучення інвестицій, розвиток малого бізнесу та підвищення податкової бази. Згідно з дослідженнями, структура мотиваційного механізму залучення іноземних інвестицій включає нормативно-правові, економічні та організаційні чинники, доповнені частковою уніфікацією законодавчої бази з іншими країнами, децентралізацією виконавчої влади на регіональному та місцевому рівні, створенням туристичних кластерів на основі інноваційних проєктів та спеціальних економічних зон з пільговими умовами для інвесторів [21].

Соціальний аспект зосереджується на створенні робочих місць, інклюзивності та збереженні місцевої ідентичності. За даними Державної служби статистики України, кількість зайнятих працівників у суб'єктах господарювання туристичної діяльності зростає, що свідчить про позитивний вплив туризму на зайнятість населення

Екологічний аспект орієнтований на мінімізацію негативного впливу, охорону ландшафтів та розвиток екологічної свідомості туристів. Екологічний та сільський зелений туризм охоплює більше 10% туристичного ринку України, а темпи його зростання в 2-3 рази перевищують темпи інших видів туризму [22].

Таким чином, пріоритетні напрями розвитку інфраструктури в індустрії гостинності повинні бути

мультифункціональними та інтеграційними, забезпечуючи комфорт, сталий розвиток та гармонію між громадою і довкіллям.

Політика розвитку інфраструктури в туризмі повинна базуватись на локальному потенціалі й потребувати довгострокової стратегії, яка інтегрує екологічну безпеку, культурну ідентичність і цифрову трансформацію. Координація на міжрегіональному рівні, з підтримкою від держави та міжнародних партнерів, може нівелювати більшість загроз також необхідно інвестувати в кадрову інфраструктуру – навчання, сертифікацію, підвищення кваліфікації.

SWOT-аналіз інфраструктурної політики Яблунівської громади в контексті розвитку туризму (табл. 3) дозволяє виявити її стратегічні переваги та зони для вдосконалення. Сильними сторонами громади є наявність природного та культурного потенціалу – збережені ландшафти Карпат, гуцульська спадщина, а також активні локальні ініціативи з розвитку зеленого туризму. Водночас слабкими сторонами залишаються недорозвинена дорожня інфраструктура, обмежений доступ до цифрових сервісів і недостатнє інвестування в об'єкти прийому туристів. Серед можливостей – залучення грантових програм ЄС, розвиток креативного туризму, посилення бренду «еко-культурної дестинації» та партнерство з приватним сектором. Загрозами є міграція молоді, низький рівень кадрової кваліфікації у сфері гостинності та ризик втрати автентичності при надмірній комерціалізації. Такий аналіз дозволяє громаді сформулювати стратегічні пріоритети для сталого розвитку туризму з урахуванням локальних ресурсів і європейських підходів.

Таблиця 3

**SWOT-Аналіз інфраструктурної політики Яблунівської громади в контексті розвитку туризму**

<b>Сильні сторони (Strengths)</b>	<b>Слабкі сторони (Weaknesses)</b>
Природно-рекреаційні ресурси: ліси, полонини, річки, потенціал для еко- та активного туризму. Багата етнокультурна спадщина: гуцульські традиції, народні промисли, архітектура. Наявність садіб сільського зеленого туризму, зацікавленість жителів у розвитку галузі. Можливість створення екостежок, крафтових маршрутів, розвиток рекреаційних зон	Недостатній рівень транспортної доступності: погана якість доріг, обмежений громадський транспорт. Відсутність інженерної інфраструктури (каналізація, очисні споруди, централізоване водопостачання). Недостатній рівень сервісу, відсутність сертифікації якості та системи навчання персоналу. Слабка цифрова інфраструктура: відсутність інтернету в деяких селах, нестача цифрових сервісів у туризмі
<b>Можливості (Opportunities)</b>	<b>Загрози (Threats)</b>
Участь у проєктах ДФРР, ЄС (наприклад, HORIZON, Interreg) для створення інфраструктури. Розвиток екоосель, центрів ремесел, гастротуризму (молочні та м'ясні ферми, бринза, грибні тури). Запуск туристичних кластерів із сусідніми громадами для спільного брендуння Карпат. Створення центрів інтерпретації гуцульської культури, елементів нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Зростаючий попит на внутрішній туризм серед українців, орієнтованих на "тихий відпочинок"	Військові дії в країні знижують загальну привабливість для іноземного туриста. Неконтрольоване будівництво або масовий туризм може завдати шкоди природним ресурсам. Витік молоді, що призводить до дефіциту кадрів у сфері обслуговування. Брак довгострокового стратегічного планування на рівні громади. Неспроможність обслуговувати великі туристичні потоки (зношеність доріг, відсутність паркувальних зон, тощо)

Сформовано авторами.

Для підвищення туристичної привабливості Яблунівської громади та гармонійного розвитку її інфраструктури доцільно реалізувати комплекс рекомендованих дій у п'яти ключових сферах. У транспортному напрямі варто зосередитися на реконструкції основних доріг, а також створенні еко-маршрутів і велодоріжок, що не лише поліпшить доступність, а й сприятиме сталому пересуванню. Розвиток екологічної інфраструктури через екостежки, табори та підтримку ініціатив мешканців сприятиме збереженню природного балансу. Туристичні об'єкти можна оновлювати шляхом адаптації старовинних хат під музеї чи хостели та формування ремісничих центрів, що підтримуватимуть місцеву ідентичність. У сфері цифрових сервісів доцільно впро-

вадити інтерактивні карти маршрутів, сайт громади з функцією бронювання садиб та активну присутність у соціальних мережах. Нарешті, кадровий розвиток є основою якісного сервісу – важливо інвестувати в навчання персоналу з іноземних мов, цифрового маркетингу та основ клієнтоорієнтованості. Такий комплексний підхід відповідає практикам європейських країн та сприятиме сталому зростанню туристичного потенціалу громади.

Наведемо приклад матриці інфраструктурних проєктів для туристично орієнтованої громади (на прикладі умовної Карпатської ОТГ – подібної до Яблунівської). Матриця містить базову оцінку вартості, впливу на громаду/економіку/довкілля, пріоритетності, а також терміни реалізації (табл. 4).

Таблиця 4

**Матриця інфраструктурних проєктів у сфері туризму для громади**

№ з/п	Назва проєкту	Орієнтовна вартість, євро	Термін реалізації	Потенційний вплив	Пріоритетність
1	Реконструкція основної туристичної дороги (село – маршрут)	300 000 – 500 000	12–18 міс.	Високий (логістика + туризм)	Висока
2	Облаштування екостежки з інтерактивними стендами та навігацією	40 000 – 60 000	6 міс.	Середній (екоосвіта + рекреація)	Середня
3	Створення центру локальної культури/музею гуцульських ремесел	80 000 – 120 000	9–12 міс.	Високий (туризм + культурна ідентичність)	Висока
4	Встановлення біоуалетів та пунктів збору сміття в туристичних зонах	15 000 – 25 000	3–4 міс.	Середній (екологія + комфорт)	Низька
5	Створення міні-ярмаркового простору для крафтових виробників	25 000 – 40 000	5–6 міс.	Високий (підтримка малого бізнесу)	Середня
6	Інтернетизація громадських туристичних об'єктів (Wi-Fi, QR-гіди)	10 000 – 20 000	2–3 міс.	Середній (цифровізація)	Низька
7	Енергомодернізація будівлі сільського готелю/хостелу	60 000 – 90 000	8–10 міс.	Високий (економія енергії + туризм)	Висока
8	Впровадження системи онлайн-бронювання для садиб	5 000 – 10 000	1–2 міс.	Середній (маркетинг і зручність)	Середня
9	Створення кемпінгу / рекреаційної локації біля водойми	50 000 – 70 000	6–9 міс.	Середній (молодіжний туризм, природа)	Середня
10	Навчальний центр для гідів та власників садиб	20 000 – 30 000	3–4 міс.	Високий (якість сервісу, зайнятість)	Висока

Сформовано авторами.

Матриця інфраструктурних проєктів у сфері туризму для громади (табл. 4) є аналітичним інструментом, який дозволяє структурувати потенційні ініціативи відповідно до їхньої значущості для розвитку туристичної галузі. У таблиці враховано три ключові критерії пріоритетності. До категорії з високим пріоритетом віднесено ті проєкти, що мають стратегічне значення для зростання туристичного потоку, розвитку інфраструктури або створення нових робочих місць. Ініціативи середнього пріоритету орієнтовані на посилення вже існуючих можливостей, їхнє вдосконалення або розширення спектра послуг. Низький пріоритет мають проєкти, які створюють додаткову зручність або емоційний комфорт, однак не є критично необхідними для функціонування туристичної системи громади. Такий підхід дозволяє обґрунтовано розставити акценти в плануванні інфраструктурного розвитку та ефективно ви-

користувати ресурси відповідно до реальних потреб та потенціалу території.

Стратегічні підходи до екокультурного відновлення та розвитку інфраструктури гостинності як ключових чинників сталого розвитку зеленого туризму в територіальних громадах. Зелений туризм, що охоплює еко- та агротуризм, є важливим напрямом сталого розвитку для територіальних громад України. Цей вид туризму сприяє збереженню природних та культурних ресурсів, забезпечує додаткові джерела доходу для місцевого населення та підтримує екологічну і соціальну відповідальність. Згідно з даними Державного агентства розвитку туризму України, зелений туризм має значний потенціал для розвитку, особливо в сільських регіонах, де він може стати основою для економічного зростання та збереження традицій.

Комплексна оцінка та збереження культурної спадщини є ключовими аспектами екокультурного відновлення. Інвентаризація локальних культурних цінностей, відновлення автентичних елементів архітектури та інтеграція культури у туристичні продукти сприяють збереженню ідентичності громад та підвищують привабливість регіонів для туристів. Екологічна відновлювальна діяльність включає відновлення деградованих природних ландшафтів, створення природоохоронних територій та просування принципів "зеленого" споживання. Такі заходи не лише покращують стан довкілля, але й створюють нові можливості для екотуризму, що відповідає європейським стандартам сталого розвитку.

Залучення місцевої громади та розвиток соціального капіталу є невід'ємною частиною стратегії сталого туризму. Підтримка місцевих ініціатив, освіта та просвіта жителів щодо важливості збереження ресурсів забезпечують рівноправний доступ громади до вигод від туризму та сприяють соціальній згуртованості.

Розвиток інфраструктури гостинності повинен бути екологічно відповідальним. Використання екологічно чистих матеріалів, розбудова мережі екоосель та організація систем утилізації відходів сприяють мінімізації негативного впливу на довкілля та підвищують якість туристичних послуг. Поліпшення транспортної та цифрової інфраструктури є важливими для забезпечення доступності туристичних об'єктів. Впровадження екологічно чистого транспорту, забезпечення якісного інтернет-покриття та створення туристичних інформаційних центрів відповідають сучасним вимогам туристів та сприяють сталому розвитку регіонів.

Підвищення якості сервісу та впровадження інноваційних рішень, таких як підготовка кадрів, сертифікація екосадиб та використання цифрових технологій у маркетингу, є необхідними для конкурентоспроможності туристичних послуг. Ці заходи сприяють формуванню позитивного іміджу регіонів та залученню більшої кількості туристів.

Таким чином, стратегічні підходи до екокультурного відновлення та розвитку інфраструктури гостинності є ключовими чинниками сталого розвитку зеленого туризму в територіальних громадах України. Вони сприяють збереженню природних та культурних ресурсів, економічному зростанню та підвищенню якості життя місцевого населення.

Інтеграція екокультурних та інфраструктурних підходів у сталий розвиток туризму в територіальних громадах України та ЄС вимагає комплексного стратегічного бачення, що поєднує екологічні, культурні та економічні аспекти. Одним із ключових напрямів є формування регіональних кластерів зеленого туризму, які об'єднують громади для координації інфраструктурних та культурних проєктів. Такі кластери сприяють створенню спільних брендів - і продуктів, обміну досвідом та організації спільних маркетингових кампаній. Європейська платформа

кластерної співпраці підтримує ці ініціативи, сприяючи транскордонній співпраці та зеленому переходу [23].

Важливим елементом є створення системи моніторингу та оцінки впливу туризму, що дозволяє відстежувати екологічні, соціальні та економічні показники. Використання отриманих даних сприяє корекції політик та проєктів, забезпечуючи сталий розвиток туризму. Всесвітня туристична організація (UNWTO) розробила Статистичну рамку для вимірювання сталості туризму (SF-MST), яка інтегрує статистику економічних, екологічних та соціальних аспектів сталого туризму [24].

Залучення міжнародних партнерів та фінансування є критичним для реалізації екокультурних ініціатив. Європейський Союз пропонує широкий спектр грантових програм, таких як Horizon Europe та Interreg, які підтримують проєкти в галузі туризму, культури та екології. Україна активно інтегрується в ці програми, що відкриває нові можливості для розвитку сталого туризму.

Відродження нематеріальної культурної спадщини є ще одним стратегічним напрямом. Активне залучення традиційних знань, таких як народні ремесла, музика, танці та гастрономія, у туристичні продукти сприяє збереженню культурної ідентичності та розвитку місцевих громад. ЮНЕСКО підтримує такі ініціативи, зокрема через включення елементів української культурної спадщини до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства.

Екологічний менеджмент природних ресурсів передбачає впровадження екологічних норм і правил у використанні природних територій, особливо в зонах підвищеного туристичного навантаження. Використання природних технологій, таких як зелені дахи, біофільтрація та збереження води, у туристичних об'єктах сприяє збереженню біорізноманіття та сталому розвитку туризму.

Таким чином, інтеграція екокультурних та інфраструктурних підходів у сталий розвиток туризму вимагає комплексного підходу, що поєднує зусилля місцевих громад, національних урядів та міжнародних партнерів. Це дозволяє не лише зберегти природну та культурну спадщину, але й сприяє економічному розвитку та підвищенню якості життя в територіальних громадах.

Інновації у розвитку інфраструктури гостинності є ключовими для сталого розвитку зеленого туризму в Україні та країнах ЄС. Використання смарт-технологій, таких як Інтернет речей (IoT), дозволяє ефективно моніторити стан природних ресурсів та навантаження на туристичні локації. Автоматизація систем бронювання, реєстрації гостей та впровадження електронних квитків з доповненою реальністю (AR) підвищують якість обслуговування туристів. У ЄС активно впроваджуються подібні рішення в рамках ініціативи Smart Tourism, яка під-

тримує інноваційні та сталий розвиток туризму в європейських містах [25].

Інтеграція відновлюваних джерел енергії, таких як сонячні панелі та вітрові турбіни, у туристичні об'єкти сприяє зниженню вуглецевого сліду та забезпечує енергоефективність. У ЄС розробляються стратегії щодо використання відновлюваної енергії в туризмі, зокрема в прибережних регіонах, де поєднуються туризм та офшорна відновлювана енергетика. В Україні також спостерігається зростання потенціалу відновлюваної енергетики, що відкриває нові можливості для сталого розвитку туристичної інфраструктури [26].

Соціальна інклюзія та партнерство є важливими аспектами розвитку туристичної інфраструктури. Забезпечення доступності інфраструктури для людей з обмеженими можливостями, створення умов для зайнятості різних груп населення та залучення громадськості до процесу прийняття рішень сприяють соціальній згуртованості. У ЄС реалізуються програми, спрямовані на підтримку інклюзивного туризму та партнерства між різними секторами.

Проте реалізація стратегій сталого розвитку туризму стикається з низкою викликів та ризиків. Серед них – необхідність балансування між збереженням природи та розвитком інфраструктури, обмеженість фінансових ресурсів громад, вплив змін клімату на природні ресурси та сезонність туризму, а також непередбачувані події, такі як пандемії, що можуть змінити туристичні потоки. Для подолання цих викликів необхідне стратегічне планування, залучення інвестицій та активна участь усіх зацікавлених сторін.

Успішні практики розвитку екокультурного туризму демонструють важливість інтеграції культурної спадщини, сталого підходу до інфраструктури та участі громад. В Україні яскравим прикладом є Косівський район, де відродження гуцульської культури здійснюється через створення етноцентру, підтримку ремесел та розвиток зеленої інфраструктури. Цей напрямок активно підтримується національними і міжнародними фондами, зокрема за участі Українського культурного фонду [27].

У Польщі в межах програми «Zielone Płusa Polski» (Зелені легені Польщі) було створено систему екоосель та культурних маршрутів, які поєднуються з інвестиціями в сучасну дорожню інфраструктуру та цифрові сервіси для туристів. Ця ініціатива охоплює північно-східні воєводства країни та підтримується Міністерством клімату та охорони довкілля Польщі [28].

Ще одним прикладом є регіон Тоскана в Італії, де історичні села зберігаються в автентичному вигляді та адаптуються до сучасних потреб сталого туризму. Тут створюються «зелені» готелі, розвивається гастротуризм і підтримуються локальні ініціативи через програми Європейського Союзу, зокрема в межах політики сільського розвитку.

Ці приклади свідчать про ефективність поєднання культурної автентичності, сталого планування та цифрових інновацій для формування привабливого туристичного середовища, яке приносить довгострокову користь як місцевим громадам, так і туристам.

Отже, екокультурне відновлення та розвиток інфраструктури гостинності у територіальних громадах є взаємодоповнюючими складовими, що формують стійкий зелений туризм. Комплексний стратегічний підхід дозволяє не лише підвищити конкурентоспроможність регіонів, але й забезпечити довготривалу збереженість природних і культурних ресурсів, а також соціальну згуртованість місцевих спільнот.

**Висновки.** Таким чином провівши дослідження щодо екокультурне відновлення та розвиток інфраструктури гостинності є взаємопов'язаними і критично важливими складовими сталого розвитку зеленого туризму в територіальних громадах. Комплексний стратегічний підхід, що поєднує збереження природних і культурних ресурсів із впровадженням сучасних, екологічно відповідальних технологій та інфраструктурних рішень, створює міцний фундамент для підвищення конкурентоспроможності туристичних регіонів.

Екокультурна трансформація сприяє не лише збереженню унікальної культурної спадщини та природного середовища, але й формує ідентичність громади, підсилює соціальну згуртованість і забезпечує залучення місцевого населення у процес розвитку туризму. Водночас розвиток екологічно орієнтованої інфраструктури гостинності – від транспортних шляхів і розумних цифрових сервісів до зелених готелів і систем управління відходами – підвищує якість послуг, покращує комфорт для туристів і мінімізує негативний вплив на довкілля.

Інтеграція культурних та екологічних складових із сучасними інфраструктурними рішеннями є ключем до створення сталих туристичних кластерів, які здатні генерувати довготривалі економічні вигоди, сприяти збереженню біорізноманіття та культурного різноманіття, а також підтримувати соціальну стабільність і розвиток громади.

Виклики, пов'язані з балансом між розвитком і збереженням, потребують ефективного планування, залучення міжнародних і державних ресурсів, а також активної участі всіх зацікавлених сторін. Розробка систем моніторингу та оцінки, а також застосування інноваційних підходів, сприятиме адаптації стратегій до нових умов і викликів.

Екокультурна трансформація передбачає синергію між екологічними стандартами та культурною спадщиною, адаптацію світових практик до локального контексту та розвиток відповідального споживання і туризму. Інфраструктурне вдосконалення включає модернізацію готельних комплексів, розвиток зелених технологій, діджиталізацію серві-

сів та інтеграцію транспортної, енергетичної і логістичної інфраструктури згідно з європейськими нормами.

Для України це питання є особливо актуальним у зв'язку з прагненням до євроінтеграції та потребою в оновленні економічної моделі, орієнтованої на сталий розвиток, створення нових робочих місць, залучення інвестицій та підвищення туристичної привабливості. Водночас, для Європи, поглиблення співпраці з Україною у сфері гостинності відкриває можливості для обміну інноваціями, збереження

культурної різноманітності та зміцнення транскордонної регіональної інтеграції.

Отже, екокультурна оптимізація та інфраструктурне вдосконалення гостинності в територіальних громадах є не просто інвестицією в туризм, а комплексною стратегією сталого розвитку, що забезпечує гармонійне поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів, відкриває перспективи для сталого майбутнього зелених регіонів України та Європи.

### Література

1. Абрамова А. Г., Мирошник Ю. А. Еко-тренд в сфері гостинності: економічні та соціальні аспекти. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: [https://tourlib.net/statti\\_ukr/abramova.htm?utm\\_source=chatgpt.com](https://tourlib.net/statti_ukr/abramova.htm?utm_source=chatgpt.com).
2. Валікевич Н., Шестакова А. Цифрова трансформація як конкурентна перевага в індустрії туризму та гостинності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-37>.
3. Дишкантук О. Інституційна трансформація для сталого розвитку індустрії гостинності. *Український економічний часопис*. 2024. Вип. 7. С. 141–147. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-7-23>.
4. Поворознюк І. Проблеми якості обслуговування на підприємствах індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-8>.
5. Гузар У. Теоретико-методологічні засади розвитку індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-112>.
6. Гуцалюк О. М., Зайченко В. В., Бондар Ю. А., Чень М. Динамічні процеси готельно-ресторанного і туристично-рекреаційного бізнесу в стратегічному розвитку національної економіки України. *Вісник економічної науки України*. 2024. № 2 (47). С. 43–49. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2\(47\).43-49](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2(47).43-49).
7. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А., Ремзіна Н. А. Розвиток сучасних технологій провадження діяльності підприємств готельно-ресторанного та туристичного бізнесу. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2024. № 4 (89). С. 231–246. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-4-231-246>.
8. Європейський зелений курс (European Green Deal). 2023. URL: <https://ecoaction.org.ua/ievropejskyj-zelenyj-kurs.html>.
9. Europe says “Deal!” to the Green Deal. *Green Deal*. URL: <https://eu4ukraine.eu/en/greendeal-en>.
10. Unlocking sustainability in the hospitality industry. *Green Key Criteria*. URL: [https://www.greenkey.global/criteria/?utm\\_source=chatgpt.com](https://www.greenkey.global/criteria/?utm_source=chatgpt.com)
11. Cultural Routes of the Council of Europe programme. *Cultural Routes*. 2024. URL: [https://www.coe.int/en/web/cultural-routes?utm\\_source=chatgpt.com](https://www.coe.int/en/web/cultural-routes?utm_source=chatgpt.com).
12. Interreg Europe: Ukraine is actively involved in the process. UCMC press center. 2025. URL: [https://uacrisis.org/en/interreg-europe-ukrayina-aktivno-doluchayetsya-do-protsestu?utm\\_source=chatgpt.com](https://uacrisis.org/en/interreg-europe-ukrayina-aktivno-doluchayetsya-do-protsestu?utm_source=chatgpt.com).
13. Bukovel доєднався до міжнародної програми Climate Friendly Travel. 2025. URL: <https://bukovel.com/sustainability/bukovel-doiednavsia-do-mizhnarodnoi-programi-climate-friendly-travel>.
14. European Cultural Tourism Network (ECTN). URL: <https://www.oneplanetnetwork.org/programmes/sustainable-tourism>.
15. Sustainable Tourism programme. URL: <https://www.oneplanetnetwork.org/organisations/european-cultural-tourism-network-ectn>
16. EU Guidebook on Sustainable Tourism for Development. URL: <https://www.unwto.org/EU-guidebook-on-sustainable-tourism-for-development>.
17. Your DMC in Iceland. URL: <https://www.icelandtravel.is/>.
18. Singhal N. Key Green Building Certifications For Hotels. 2024. URL: [https://qloapps.com/green-building-certifications-what-hotels-need-to-know/?utm\\_source=chatgpt.com](https://qloapps.com/green-building-certifications-what-hotels-need-to-know/?utm_source=chatgpt.com).
19. Tourism and Inclusion: Towards an Accessible Future for All. 2025. URL: [https://dualtourism.eu/tourism-and-inclusion-towards-an-accessible-future-for-all/?utm\\_source=chatgpt.com](https://dualtourism.eu/tourism-and-inclusion-towards-an-accessible-future-for-all/?utm_source=chatgpt.com).
20. Pham Huong Trang, Vu Nam, Hai Linh Duong Nguyen, Thuy-Linh Le & Duy Dang-Pham Sustaining the Future of Tourism Logistics Through Digital Technologies: A Roadmap for Digital Transformation. *Transforming Logistics in a Developing Nation*. 2024. P. 387–413. DOI: [https://doi.org/10.1007/978-981-97-7819-5\\_14](https://doi.org/10.1007/978-981-97-7819-5_14).
21. Білецька Н. Інвестиційний потенціал туристичної галузі України в системі стратегічного управління його розвитком. *Бізнес Інформ*. 2024. № 5. С. 175–181. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-175-181>.
22. Капелюшний В. А. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного туризму в Україні. *Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Умань, 30-31 жовтня 2019 р.). Умань: Візаві, 2019. С. 115–117.
23. International industrial cluster cooperation opportunities aiming to foster cross-sectoral cooperation, enhance Europe's resilience and aid in green transition. 2024. URL: [https://transition-pathways.europa.eu/support-resources/european-cluster-collaboration-platform?utm\\_source=chatgpt.com](https://transition-pathways.europa.eu/support-resources/european-cluster-collaboration-platform?utm_source=chatgpt.com).
24. Measuring the Sustainability of Tourism (MST). URL: [https://www.unwto.org/tourism-statistics/measuring-sustainability-tourism?utm\\_source=chatgpt.com](https://www.unwto.org/tourism-statistics/measuring-sustainability-tourism?utm_source=chatgpt.com).
25. Smart Tourism initiative. URL: [https://smart-tourism-capital.ec.europa.eu/index\\_en?utm\\_source=chatgpt.com](https://smart-tourism-capital.ec.europa.eu/index_en?utm_source=chatgpt.com).
26. Offshore Renewable Energy & Tourism. Joint Partnership. URL: [https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/msp-resources/co-existence-and-multi-use-activities/offshore-renewable-energy-tourism?utm\\_source=chatgpt.com](https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/msp-resources/co-existence-and-multi-use-activities/offshore-renewable-energy-tourism?utm_source=chatgpt.com).
27. Український культурний фонд. URL: <https://ucf.in.ua/>.
28. Ministry of Climate and Environmental Protection of Poland. URL: <https://www.gov.pl/web/klimat>.

29. Tianchang Chen, Gao Liu Global Perspectives on environmental policy innovations: Driving green tourism and consumer behavior in circular economy. *Journal of Environmental Management*. 2025. Vol. 374. Art. no. 124138. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2025.124138>.
30. Gagan Deep Sharma, Babak Taheri, Dariusz Cichon, Jaya Singh Parihar, Aeshna Kharbanda Using innovation and entrepreneurship for creating edge in service firms: A review research of tourism and hospitality industry. *Journal of Innovation & Knowledge*. 2024. Vol. 9(4). Art. no. 100572. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2024.100572>.
31. Poulomi Chakraborty, Somnath Ghosal An eco-social exploration of tourism area evolution in mountains through stakeholders' perspective. *Environmental Development*. 2024. Vol. 49. Art. no. 100963. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.envdev.2024.100963>.
32. Kavitha Haldorai, Woo Gon Kim, Charoenchai Agmapisarn, Jun (Justin) Li Who we are and what we do: The relevance of green organizational identity in understanding environmental performance. *International Journal of Hospitality Management*. 2023. Vol. 114. Art. no. 103574. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2023.103574>.
33. Державна служба статистики. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
34. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/>.
35. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>.
36. Волинська ОДА. URL: <https://www.voladm.gov.ua/>.
37. Статистика туризму. 2025. URL: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism\\_statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics).
38. Сухорукова Г. Огляд туристичної галузі в Україні: виклики, нові напрямки та перспективи. 2025. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/oglyad-turistichnoyi-galuzi-v-ukrayini-viklyki-novi-napryamki-ta-perspektivi>.
39. U-LEAD з Європою. URL: [https://u-lead.org.ua/?utm\\_source=chatgpt.com](https://u-lead.org.ua/?utm_source=chatgpt.com).
40. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А., Бугаєва М. В. Актуалізація процесів діджиталізації сервісної економіки. *Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України*: зб. тез доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 26-27 листоп. 2024 р.). Харків: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», 2024. Ч. 2. С. 205-208.
41. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А., Бугаєва М. В. Управління фінансово-інвестиційною діяльністю готельно-туристичних комплексів. *Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України*: колективна монографія. Харків: НТУ «ХПІ», 2025. С. 480-500.
42. Hutsaliuk O. M, Bondar Iu. A., Zhurylo I. V., Dub V. V. Economic strategizing and integration management of hotel and restaurant business enterprises in the hospitality industry system. *Економічний вісник Донбасу*. 2024. № 4 (78). С. 82-90. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4\(78\)-82-90](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4(78)-82-90).
43. Hutsaliuk O., Panchyshyn A., Abliazov D., Buhaieva M., Pantieliieva I., Chen M., Vlasova Y. Economic and Mathematical Modeling of Energy-Saving and Resource-Saving Innovations in the Project Approach to Crisis and Strategic Management of Hospitality Industry Enterprises Based on Corporate Law and Public Administration: Application of Numerical Methods. *Advances in Non-linear Variational Inequalities*. 2025. Vol. 28. No. 4s. P. 351-365. DOI: <https://doi.org/10.52783/anvi.v28.3330>.

#### References

1. Abramova, A. H., Myroshnyk, Yu. A. (2020). Eko-trend v sferi hostynnosti: ekonomichni ta sotsialni aspekty [Eco-trend in the hospitality sector: economic and social aspects]. *Efektivna ekonomika*, 5. Retrieved from [https://tourlib.net/statti\\_ukr/abramova.htm?utm\\_source=chatgpt.com](https://tourlib.net/statti_ukr/abramova.htm?utm_source=chatgpt.com) [in Ukrainian].
2. Valikevych, N., Shestakova, A. (2024). Tsyfrova transformatsiia yak konkurentna perevaha v industrii turyzmu ta hostynnosti [Digital transformation as a competitive advantage in the tourism and hospitality industry]. *Економіка та суспільство – Economy and society*, 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-37> [in Ukrainian].
3. Dyskhantiuk, O. (2024). Instytutsiina transformatsiia dlia staloho rozvytku industrii hostynnosti [Institutional transformation for sustainable development of the hospitality industry]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys – Ukrainian Economic Journal*, 7, pp. 141–147. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-7-23> [in Ukrainian].
4. Povorozniuk, I. (2022). Problemy yakosti obsluhovuvannya na pidpriemstvakh industrii hostynnosti [Problems of service quality at hospitality industry enterprises]. *Економіка та суспільство – Economy and society*, 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-8> [in Ukrainian].
5. Huzar U. (2024). Teoretyko-metodolohichni zasady rozvytku industrii hostynnosti [Theoretical and methodological principles of the development of the hospitality industry]. *Економіка та суспільство – Economy and society*, 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-112> [in Ukrainian].
6. Hutsaliuk, O. M., Zaichenko, V. V., Bondar, Iu. A., Chen, M. (2024). Dynamichni protsesy hotelno-restorannoho i turystychno-rekreatsiynoho biznesu v stratehichnomu rozvytku natsionalnoi ekonomiky Ukrainy [Dynamic Processes of the Hotel and Restaurant Business and Tourism-Recreational Industry in the Strategic Development of Ukraine's National Economy]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (47), pp. 43-49. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2\(47\).43-49](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2(47).43-49) [in Ukrainian].
7. Hutsaliuk, O. M., Bondar, Yu. A., Remzina, N. A. (2024). Rozvytok suchasnykh tekhnolohii provadzhennia diialnosti pidpriemstv hotelno-restorannoho ta turytychnoho biznesu [Development of modern technologies for operating hotel, restaurant, and tourism business enterprises]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti – Development of Management and Economic Methods in Transport*, 4 (89), pp. 231–246. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-4-231-246> [in Ukrainian].
8. Yevropeyskyi zelenyi kurs [European Green Deal]. (2023). Retrieved from <https://ecoaction.org.ua/ievropejskyj-zelenyj-kurs.html> [in Ukrainian].
9. Europe says “Deal!” to the Green Deal. *Green Deal*. Retrieved from <https://eu4ukraine.eu/en/greendeal-en>.
10. Unlocking sustainability in the hospitality industry. *Green Key Criteria*. Retrieved from [https://www.greenkey.global/criteria/?utm\\_source=chatgpt.com](https://www.greenkey.global/criteria/?utm_source=chatgpt.com).
11. Cultural Routes of the Council of Europe program. (2024). *Cultural Routes*. Retrieved from [https://www.coe.int/en/web/cultural-routes?utm\\_source=chatgpt.com](https://www.coe.int/en/web/cultural-routes?utm_source=chatgpt.com).
12. Interreg Europe: Ukraine is actively involved in the process. (2025). *UCMC press center*. Retrieved from [https://uacrisis.org/en/interreg-europe-ukrayina-aktyvno-doluchayetsya-do-protseesu?utm\\_source=chatgpt.com](https://uacrisis.org/en/interreg-europe-ukrayina-aktyvno-doluchayetsya-do-protseesu?utm_source=chatgpt.com).
13. Bukovel doiednavsia do mizhnarodnoi prohramy Climate Friendly Travel [Bukovel joined the international Climate Friendly Travel program]. (2025). Retrieved from <https://bukovel.com/sustainability/bukovel-doiednavsia-do-mizhnarodnoi-programi-climate-friendly-travel> [in Ukrainian].

14. European Cultural Tourism Network (ECTN). Retrieved from <https://www.oneplanetnetwork.org/programmes/sustainable-tourism>.
15. Sustainable Tourism program. Retrieved from <https://www.oneplanetnetwork.org/organisations/european-cultural-tourism-network-ectn>
16. EU Guidebook on Sustainable Tourism for Development. Retrieved from <https://www.unwto.org/EU-guidebook-on-sustainable-tourism-for-development>.
17. Your DMC in Iceland. Retrieved from <https://www.icelandtravel.is/>.
18. Singhal, H. (2024). Key Green Building Certifications For Hotels. Retrieved from [https://qloapps.com/green-building-certifications-what-hotels-need-to-know/?utm\\_source=chatgpt.com](https://qloapps.com/green-building-certifications-what-hotels-need-to-know/?utm_source=chatgpt.com).
19. Tourism and Inclusion: Towards an Accessible Future for All. (2025). Retrieved from [https://dualtourism.eu/tourism-and-inclusion-towards-an-accessible-future-for-all/?utm\\_source=chatgpt.com](https://dualtourism.eu/tourism-and-inclusion-towards-an-accessible-future-for-all/?utm_source=chatgpt.com).
20. Pham Huong Trang, Vu Nam, Hai Linh Duong Nguyen, Thuy-Linh Le & Duy Dang-Pham. (2024). Sustaining the Future of Tourism Logistics Through Digital Technologies: A Roadmap for Digital Transformation. *Transforming Logistics in a Developing Nation*, 387-413. DOI: [https://doi.org/10.1007/978-981-97-7819-5\\_14](https://doi.org/10.1007/978-981-97-7819-5_14).
21. Biletska, N. (2024). Investytsiyni potentsial turystychnoi haluzi Ukrainy v systemi stratehichnoho upravlinnia yoho rozvytkom [Investment potential of the tourism industry of Ukraine in the system of strategic management of its development]. *Biznes Inform – Business Inform*, 5, pp. 175-181. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-175-181> [in Ukrainian].
22. Kapeliushnyi, V. A. (2019). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku ekolohichnoho turyzmu v Ukraini [Current state and prospects for the development of ecological tourism in Ukraine]. *Stratehichni perspektyvy turystychnoi ta hotelno-restoranoi industrii v Ukraini: teoriia, praktyka ta innovatsii rozvytku [Strategic prospects for the tourism and hotel and restaurant industry in Ukraine: theory, practice and development innovations]*: Proceedings of the All-Ukrainian scientific and practical conference. (pp. 115-117). Uman, Vizavi [in Ukrainian].
23. International industrial cluster cooperation opportunities aiming to foster cross-sectoral cooperation, enhance Europe's resilience and aid in green transition. (2024). Retrieved from [https://transition-pathways.europa.eu/support-resources/european-cluster-collaboration-platform?utm\\_source=chatgpt.com](https://transition-pathways.europa.eu/support-resources/european-cluster-collaboration-platform?utm_source=chatgpt.com).
24. Measuring the Sustainability of Tourism (MST). Retrieved from [https://www.unwto.org/tourism-statistics/measuring-sustainability-tourism?utm\\_source=chatgpt.com](https://www.unwto.org/tourism-statistics/measuring-sustainability-tourism?utm_source=chatgpt.com).
25. Smart Tourism initiative. Retrieved from [https://smart-tourism-capital.ec.europa.eu/index\\_en?utm\\_source=chatgpt.com](https://smart-tourism-capital.ec.europa.eu/index_en?utm_source=chatgpt.com).
26. Offshore Renewable Energy & Tourism. Joint Partnership. Retrieved from [https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/msp-resources/co-existence-and-multi-use-activities/offshore-renewable-energy-tourism?utm\\_source=chatgpt.com](https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/msp-resources/co-existence-and-multi-use-activities/offshore-renewable-energy-tourism?utm_source=chatgpt.com).
27. Ukrainyskyi kulturnyi fond [Ukrainian Cultural Foundation]. Retrieved from <https://ucf.in.ua/> [in Ukrainian].
28. Ministry of Climate and Environmental Protection of Poland. Retrieved from <https://www.gov.pl/web/klimat>.
29. Tianchang Chen, Gao Liu Global. (2025). Perspectives on environmental policy innovations: Driving green tourism and consumer behavior in circular economy. *Journal of Environmental Management*, 374, 124138. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2025.124138>.
30. Gagan Deep Sharma, Babak Taheri, Dariusz Cichon, Jaya Singh Parihar, Aeshna Kharbanda. (2024). Using innovation and entrepreneurship for creating edge in service firms: A review research of tourism and hospitality industry. *Journal of Innovation & Knowledge*, 9(4), 100572. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2024.100572>.
31. Poulomi Chakraborty, Somnath Ghosal. (2024). An eco-social exploration of tourism area evolution in mountains through stakeholders' perspective. *Environmental Development*, 49, 100963. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.envdev.2024.100963>.
32. Kavitha Haldorai, Woo Gon Kim, Charoenchai Agmapisarn, Jun (Justin) Li. (2023). Who we are and what we do: The relevance of green organizational identity in understanding environmental performance. *International Journal of Hospitality Management*, 114, 103574. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2023.103574>.
33. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. [ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
34. Eurostat. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/>.
35. Derzhavne ahentstvo rozvytku turyzmu Ukrainy [State Agency for Tourism Development of Ukraine]. [www.tourism.gov.ua](http://www.tourism.gov.ua). Retrieved from <https://www.tourism.gov.ua/> [in Ukrainian].
36. Volynska ODA [Volyn Regional State Administration]. Retrieved from <https://www.voladm.gov.ua/> [in Ukrainian].
37. Statykyka turyzmu [Tourism Statistics]. (2025). Retrieved from [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism\\_statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics) [in Ukrainian].
38. Sukhorukova, H. (2025). Ohliad turystychnoi haluzi v Ukraini: vyklyky, novi napriamky ta perspektyvy [Review of the Tourism Industry in Ukraine: Challenges, New Directions and Prospects]. Retrieved from <https://hub.kyivstar.ua/articles/oglyad-turistichnoyi-galuzi-v-ukrayini-viklyki-novi-napryamki-ta-perspektivi> [in Ukrainian].
39. U-LEAD z Yevropoiu [U-LEAD with Europe]. Retrieved from [https://u-lead.org.ua/?utm\\_source=chatgpt.com](https://u-lead.org.ua/?utm_source=chatgpt.com) [in Ukrainian].
40. Hutsaliuk, O. M., Bondar, Yu. A., Buhaieva, M. V. (2024). Aktualizatsiia protsesiv didzhitalizatsii servisnoi ekonomiky [Actualization of the processes of digitalization of the service economy]. *Marketynhovi ta orhanizatsiini mekhanizmy povoiennoho rozvytku haluzi hostynnosti ta turyzmu Ukrainy [Marketing and organizational mechanisms of the post-war development of the hospitality and tourism industry of Ukraine]*: Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference. (Part 2, pp. 205-208). Kharkiv, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" [in Ukrainian].
41. Hutsaliuk, O. M., Bondar, Yu. A., Buhaieva, M. V. (2025). Upravlinnia finansovo-investytsiinoiu diialnistiu hotelno-turystychnykh kompleksiv [Management of financial and investment activities of hotel and tourist complexes]. *Marketynhovi ta orhanizatsiini mekhanizmy povoiennoho rozvytku haluzi hostynnosti ta turyzmu Ukrainy [Marketing and organizational mechanisms of post-war development of the hospitality and tourism industry of Ukraine]*. (pp. 480-500). Kharkiv, NTU "KhPI" [in Ukrainian].
42. Hutsaliuk, O., Bondar, Iu., Zhurylo, I., Dub, V. (2024). Economic strategizing and integration management of hotel and restaurant business enterprises in the hospitality industry system. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 4(78), pp. 82–90. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4\(78\)-82-90](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4(78)-82-90).

43. Hutsaliuk, O., Panchyshyn, A., Abliazov, D., Buhaieva, M., Pantielieieva, I., Chen, M., Vlasova, Y. (2025). Economic and Mathematical Modeling of Energy-Saving and Resource-Saving Innovations in the Project Approach to Crisis and Strategic Management of Hospitality Industry Enterprises Based on Corporate Law and Public Administration: Application of Numerical Methods. *Advances in Nonlinear Variational Inequalities*, Vol. 28, No. 4s, pp. 351-365. DOI: <https://doi.org/10.52783/anvi.v28.3330>.

**Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А., Семенюк Л. Л., Хачатурян О. С. Євроінтеграційні підходи до екокультурної трансформації та інфраструктурного вдосконалення індустрії гостинності в концепції розвитку сервісної економіки**

У статті розглядаються основні підходи до екокультурної трансформації та інфраструктурного вдосконалення індустрії гостинності в контексті розвитку сервісної економіки та в умовах євроінтеграції. Проаналізовано інтеграцію екологічних і культурних аспектів у формування сучасних туристичних і готельних сервісів, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності та сталості галузі.

Визначено пріоритетні напрями розвитку інфраструктури, що забезпечують ефективне поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів у сфері гостинності. Детально досліджуються стратегічні підходи до екокультурного відновлення та розвитку інфраструктури гостинності як ключових чинників забезпечення сталого розвитку зеленого туризму в територіальних громадах. Зроблено акцент на інтеграції екологічних, культурних і соціально-економічних аспектів у процес формування туристичної інфраструктури, що має на меті не лише підвищення якості обслуговування, а й збереження природної та культурної спадщини регіону. В умовах євроінтеграції особливо актуальним стає впровадження європейських стандартів екологічної відповідальності, управління якістю та інноваційних підходів до розвитку туристичної інфраструктури, що сприяє адаптації індустрії гостинності до вимог єдиного ринку ЄС та посиленню її інвестиційної привабливості. Автори аналізують роль місцевих громад у формуванні конкурентоспроможних туристичних продуктів, які відповідають принципам екологічної відповідальності та підтримують розвиток локальної економіки.

Розглянуто сучасні практики, що сприяють гармонійному поєднанню традиційних культурних цінностей з інноваційними рішеннями в інфраструктурі гостинності, зокрема розвиток екологічно чистих засобів розміщення, транспортної мережі та сервісів, орієнтованих на збереження біорізноманіття та природних ресурсів. Визначено основні виклики та перспективи впровадження комплексних екокультурних стратегій, що враховують локальні особливості та потреби територіальних громад.

У роботі запропоновано низку рекомендацій для органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадських організацій щодо розробки і впровадження ефективних заходів з метою підтримки сталого розвитку індустрії гостинності в зеленому туризмі. Особлива увага приділяється необхідності міжсекторальної співпраці, залучення інвестицій і підвищення екологічної свідомості серед учасників туристичного ринку.

Таким чином, дослідження сприяє глибшому розумінню механізмів і стратегій, що дозволяють територіальним громадам максимально ефективно використовувати свої природні та культурні ресурси для розвитку екологічно сталого зеленого туризму, забезпечуючи при цьому соціально-економічне зростання і покращення якості життя місцевого населення.

*Ключові слова:* сервісна економіка, індустрія гостинності, сталий розвиток, інфраструктура, зелені технології, туризм, рекреація, територіальні громади.

**Hutsaliuk O., Bondar Iu., Semeniuk L., Khachaturian O. European Integration Approaches to Eco-Cultural Transformation and Infrastructural Improvement of the Hospitality Industry in the Concept of Service Economy Development**

The article examines the main approaches to ecocultural transformation and infrastructural improvement of the hospitality industry in the context of service economy development and under the conditions of European integration. It analyzes the integration of environmental and cultural aspects in the formation of modern tourism and hospitality services, which contributes to enhancing the competitiveness and sustainability of the sector.

Priority directions for infrastructure development are identified, ensuring an effective combination of economic, social, and environmental interests in the hospitality sphere. The study explores in detail strategic approaches to ecocultural restoration and the development of hospitality infrastructure as key factors for ensuring the sustainable development of green tourism within local communities. Emphasis is placed on the integration of ecological, cultural, and socio-economic aspects in the process of forming tourism infrastructure, aimed not only at improving service quality but also at preserving the natural and cultural heritage of the region.

In the context of European integration, the implementation of European standards of environmental responsibility, quality management, and innovative approaches to tourism infrastructure development becomes particularly relevant. This supports the adaptation of the hospitality industry to the requirements of the EU single market and enhances its investment attractiveness. The authors analyze the role of local communities in the creation of competitive tourism products that align with the principles of environmental responsibility and support the development of the local economy.

The article reviews current practices that contribute to the harmonious integration of traditional cultural values with innovative solutions in hospitality infrastructure, particularly the development of eco-friendly accommodations, transport networks, and services focused on biodiversity conservation and the sustainable use of natural resources. It outlines the main challenges and prospects for implementing comprehensive ecocultural strategies that take into account local characteristics and the needs of territorial communities.

The paper provides a number of recommendations for local authorities, businesses, and public organizations regarding the development and implementation of effective measures aimed at supporting the sustainable development of the hospitality industry in green tourism. Special attention is given to the need for cross-sectoral cooperation, attracting investment, and raising environmental awareness among tourism market participants.

Thus, the study contributes to a deeper understanding of the mechanisms and strategies that enable local communities to make the most efficient use of their natural and cultural resources for the development of ecologically sustainable green tourism, while ensuring socio-economic growth and improving the quality of life for the local population.

*Keywords:* service economy, hospitality industry, sustainable development, infrastructure, green technologies, tourism, recreation, territorial communities.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2025  
Рецензовано: 30.04.2025